

Asia:	Pienten neuvolayksiköiden lakkauttaminen ja toiminnan yhdistäminen suuralueen perhekeskuksen toimipisteisiin
Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä:	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Valmistelija/t	Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö Piia Niemi-Mustonen
Muut valmisteluun osallistuneet:	Osastonhoitajat: Niina Hyrske, Anni Paaskoski ja Päivi Jaamala, erityisasiantuntija Ada Penttimikko
Päivämäärä:	22.10.2020

Vaikutukset	Nykytila Palvelu jatkuu nykyisissä tiloissa	Muutosesitys Neuvolapalvelu tarjotaan perhekeskuksen toimipisteissä
Asiakas ja kaupunkilainen / väestö		
	Asiakkaille on lapsiperheiden palveluita saatavilla hajanaisesti useista eri palvelupisteistä (yli 16). Tämä heikentää asiakkaan saamaa moniammatillista palvelua. Asiakkaille tarjotaan neuvolapalveluita 10 neuvolassa seitsemällä eri suuralueella: 1 Kivistössä, 3 Myyrmäessä, 1 Aviapoliksessa, 1 Tikkurilassa, 1 Koivukylässä, 2 Korsossa ja 1 Hakunilassa. Palvelutarjonta on suppeaa Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloissa, jotka ovat pieniä alle viiden terveydenhoitajan neuvoloita eikä niiden toimintaa pystytä ylläpitämään läpi vuoden. Nämä neuvolat eivät sijaitse perhekeskuksen toimipisteessä ja niiden yhteydessä ei ole	Jokaisella suuralueella toimii yksi perhekeskuksen toimipiste, missä jokaisessa sijaitsee neuvola (7). Lisäksi Martinlaaksossa sijaitsee neuvola kunnes Myyrmäen alueelle saadaan ns. laajan toiminnan perhekeskus. Vantaa jaetaan perhekeskuksen toimintamallin mukaisesti neljään perhekeskusalueeseen: läntinen (Myyrmäki, Kivistö), keskinen (Aviapolis, Tikkurila), pohjoinen (Koivukylä, Korso) ja itäinen (Hakunila). Asiakkaille järjestetään omalla suuralueella laajemman tarjonnan neuvolapalvelut, jotka ovat toiminnassa läpi vuoden yhdistämällä pienten neuvolayksiköiden toiminta osaksi isompien perhekeskuksen toimipisteiden toimintaa.

	perhekeskustoimintaa. Mikkolan neuvola sijaitsee Mikkolan koulun yhteydessä. Se palvelee Mikkolan kaupunginosan sekä osittain Matarin, Rekolan, Metsolan, Nikinmäen ja Jokivarren sekä pieneltä osin Leppäkorven kaupunginosien asukkaita. Alueen neuvolapalveluita käyttävän väestön määrä on ollut vähenevä. - Vuonna 2020 neuvolan asiakasmäärä on 125 synnyttäjää 1080 alle kouluikäistä lasta Pähkinärinteen neuvola sijaitsee Pähkinärinteen kirjaston ja hammashoitolan yhteydessä. Se palvelee Linnaisten, Hämevaaran, Hämeenkylässä sekä osittain Vapaalan ja Variston kaupunginosien asukkaita. Neuvolan asukaspiirin määrä on ollut vähenevä. - Vuonna 2020 neuvolan asiakasmäärä on 115 synnyttäjää 950 alle kouluikäistä lasta	Muutoksessa asiakkaan asiointimatka voi muuttua: osalla matka pitenee, osalla säilyy ennallaan ja osalla lyhenee. - Korson neuvola sijaitsee 2,2 kilometrin päässä Mikkolan nykyisestä neuvolasta. - Pähkinärinteen neuvola sijaitsee 3,9, kilometrin päässä Myyrmäen neuvolasta ja 6,7 kilometrin päässä Martinlaakson neuvolasta. Raskaana olevat ja 0-6 kuukauden ikäiset vauvat perheineen asioivat neuvolassa keskimäärin kerran kuukaudessa ja yli 1-vuotiaat kerran vuodessa. Pienten neuvolayksiköiden asiakkaille ovat isommat neuvolat tuttuja aiempien tilapäisten yhdistämisten ajalta ja aiemmat yhdistämiset ovat sujuneet hyvin sekä henkilöstön että asiakkaiden näkökulmista. Muutoksessa asiakkaan oma terveydenhoitaja ei muutu. Uusilla asiakkailla on aiempaa paremmat mahdollisuudet valita oma hoitava terveydenhoitaja ja esimerkiksi raskauden ensikäyntiaikojen saatavuus paranee.
Palvelujen järjestäminen		
	Pienten neuvoloiden palvelut ovat suppeat - Yksikössä ei ole säännöllisesti tarjolla asiakkaille neuvolan erityisosaajien eikä perhekeskuksen yhteistyökumppaneiden tukea - Neuvolan perheohjauksen ja lääkäreiden vastaanottoja on tarjolla vain osana arkipäivistä - Iltavastaanottoja on saatavilla rajallisesti pienen	Jokaisen suuralueen perhekeskuksen toimipisteessä sijaitsee suuri neuvola, jossa toimintaa voidaan järjestää sujuvasti läpi vuoden tarjoten samalla asiakkaalle laajemmat vaihtoehdot palveluista, yhteistyötahoista ja aukioloista. Asiakkaiden palveluvalikoima ja varattavana olevien vastaanottoaikojen tarjonta kohenee Tarjolla aiempaa enemmän iltavastaanottoaikoja, koska

	henkilömäärän ja yksin työskentelyn kiellon vuoksi Pienten neuvoloiden toiminta joudutaan siirtämään vuosilomien ja muiden poikkeustilanteiden aikana isompien neuvoloiden yhteyteen, jotta voidaan varmistaa asiakkaiden turvallinen hoito ja henkilöstön työturvallisuus. Henkilökunnan äkillisten poissaolojen ajalle joudutaan tekemään erillisjärjestelyjä mm. resurssisiirron tai toimipisteen sulkemisella, jotta työntekijä ei joudu työskentelemään yksin (työturvallisuus) ja palveluja asiakkaille voidaan tuottaa.	iltavastaanottoja voidaan organisoida työturvallisuus ja päivän toimintojen sujuvuus varmistuen • Valittavana enemmän lääkärinvastaanottoaikoja, koska suuressa neuvolassa lääkärin vastaanottoja päivittäin • Tarvittaessa käytettävissä samassa pisteessä erityisosaaajien (mm. imetysohjaus, tupakoinnin lopettamisen tuki, raskausdiabeteshoitaja sekä neuvolan perheohjaus) ja muiden perhekeskustoimijoiden palveluita. Yksittäiset poissaolot eivät haavoita yksikön toimintaa ja palvelut voidaan tuottaa asiakkaille oikea-aikaisesti ilman isompia erityisjärjestelyjä.
Henkilöstö		
	Pienessä neuvolayksikössä • Haavoittuvuus poissaolojen vaikutuksille, mikä aiheuttaa riskin työ- ja asiakasturvallisuudelle esim. hätätilanteissa • Pienessä yksikössä yhden työntekijän vastuulle kuuluu useita toiminnan toteutukseen liittyviä vastuita (mm. tilaukset, kiinteistöön liittyvät tehtävät, toiminnanorganisointi), mikä lisää yksittäisen työntekijän työkuormaa ja työaika on pois asiakkaalle arvoa tuottavasta työstä	Suuremmissa neuvolayksiköissä toimintaa voidaan järjestää työ- ja asiakasturvallisuus huomioiden. • Suurempi yksikkö mahdollistaa työntekijöille paremman kollegiaalisen tuen, työkuorman tasaisen jakautumisen sekä työturvallisuuden parantumisen • Yksikön suurempi koko luo edellytykset turvalliseen työskentelyyn myös hätätilanteissa.

	Nämä pienten yksiköiden riskit ovat tulleet esille riskien ja vaarojen arvioinneissa sekä AVI:n tarkastuksessa Rajakylän neuvolassa 5/2019, missä todettiin, että työnantajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin riskin poistamiseksi. Useat pienet neuvolapisteet hankaloittavat esimiesten jalkautumista yksikköön, koska esimiehillä on useita neuvolapisteitä johdettavanaan. Tämä heikentää neuvoloiden terveydenhoitajien saamaa esimestuen määrää.	Suuremmissa neuvolayksiköissä esimiehen läsnäoloa työpisteessä voidaan lisätä mahdollistaen työntekijöiden toivoman aiempaa paremman esimestuen, asiakkaiden palveluiden hyvän johtamisen sekä alueellisen yhteistyön.
Talous		
	Palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 linjaus tilatehokkuudesta ei toteudu ja neliömäärä suhteessa tiloissa työskentelevään työntekijämäärään on suuri. - Mikkolan neuvolan huoneala n. 260 m2, - Pähkinärinteen neuvolan huoneala n. 335m2, - Suuremmissa neuvoloissa on vajaakäytöllä olevia vastaanottotiloja Kustannukset säilyvät ennallaan - Mikkolan neuvola vuokra 55 500 €/v - Pähkinärinteen neuvola vuokra 64 500 €/v - sekä muut kiinteistöön liittyvät kustannukset sekä tilapäisiin sulkemisiin liittyvät suorat ja välilliset kustannukset.	Palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 tavoite taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaista sekä kustannustehokkaista tilaratkaisuista toteutuu - Tyhjänä tai vajaakäytöllä olevat tilat tulevat hyötykäyttöön. - Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden vuosittainen vuokratilakustannus yhteensä n. 120 000 euroa. Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden toiminta voidaan siirtää muiden neuvoloiden olemassa oleviin tiloihin. - Muut toimijat voivat ottaa neuvolalta vapautuvat tilat käyttöönsä ja välttää lisäinvestoinneilta. Ratkaisu toteuttaa palveluverkkosuunnitelmaa äitiys- ja lastenneuvoloiden palveluverkon keskittämisestä pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin yksiköihin, joissa palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden.
Ympäristö		
	Mikkolan neuvola sijaitsee Mikkolan koulun kanssa samassa	Korson neuvolassa on Mikkolan neuvolan toiminnan siirtämiselle

	rakennuksessa. • Neuvolassa on 6 vastaanottuhuonetta, odotustilat, yhteiskäyttöinen ryhmätila sekä toimisto- ja taukotilat • Neuvolatilojen käyttöön voi olla tarvetta muissa toiminnoissa. Pähkinärinteen neuvola sijaitsee Pähkinärinteen kirjaston ja hammashoitolan kanssa samassa rakennuksessa. • Neuvolassa on 8 vastaanottuhuonetta, odotustilat, toimisto-, varasto- ja taukotilat sekä yhteiskäyttöinen sosiaalitala. • Neuvolatiloissa on ollut useita vesivahinkoja sekä sisäilmaan liittyvää selvittelyä. • Neuvolatilojen käyttöön voi olla tarvetta muissa toiminnoissa.	riittävä määrä neuvolatyöhön soveltuvia tiloja, jotka ovat tyhjänä. Myyrmäen ja Martinlaakson neuvoloissa on Pähkinärinteen neuvolan toiminnan siirtämiselle riittävä määrä neuvolatyöhön soveltuvia tiloja, jotka ovat tyhjänä. Pähkinärinteen neuvolan toiminta oli siirrettynä näihin toimipisteisiin keväällä Pähkinärinteen neuvolassa tapahtuneen vesivahingon korjauksen ajan.
Johtopäätökset		
	Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden toiminnan jatkaminen nykyisissä yksiköissä ei mahdollista laaja-alaisia neuvolatoiminnan palveluita asiakkaille, perhekeskustoiminnan kehittämistä, työntekijöiden työolosuhteita ja kustannustehokkuutta. • Säilyttää neuvolan asiakkaiden palvelut ennallaan nykyisellä tasolla ja perhekeskuspalvelut eivät parane. • AVI:n huomioimissa pienten yksiköiden työsuojelullisissa tekijöissä työntekijöiden työkuorma ja työolosuhteet ei pystytä tekemään parannuksia • Neuvolatoiminnan tilojen käyttö ei ole tehokasta ylikapasiteetin vuoksi ja kustannussäästöä ei synny. • Muilla toimijoilla ei ole mahdollista saada käyttöönsä	Mikkolan neuvolan palveluiden siirtäminen Korson perhekeskuksen toimipisteeseen ja Pähkinärinteen neuvolan palveluiden siirtäminen Myyrmäen alueen perhekeskuksen toimipisteisiin ovat kokonaisvaikutuksiltaan kannattavia ja toteuttavat palveluverkkosuunnitelman tavoitteita • Parantaa asiakkaiden palveluita sekä Korson ja Myyrmäen suuralueen perhekeskustoimintaa • Neuvolapalvelut ovat saatavilla kohtuullisen asiointimatkan päästä ja ovat joukkoliikenteellä saavutettavissa • Työntekijöiden työolosuhteet kohenevat • Muutos on taloudellisesti kannattava ja lisää tilatehokkuutta • Muilla toimijoilla on mahdollista saada käyttöönsä lisätiloja.

Vaikutusten ennakkoarviointi/ Vantaan sosiaali- ja terveystoimi

	tarvitsemiaan lisätiloja.	
--	---------------------------	--